

præpositio in versione hebræâ, et sensus Septuaginta simul et Vulgatae pariter eam supponit; hæc notâ dignum est, quia sensus D. Baer non eam supponit, aut cum eâ non quadrat. D. Baer fatetur verbum de quo agitur non amplius quàm bis in omni Bibliâ sacrâ offendi in conjugatione quâ hic utuntur, quæ scia potest hujus sensum certum facere; non hoc modo potestas dabitur sensum fixum cum certitudine afferendi. Secundus textus, in quo invenitur, ait, *adest aliquot productioribus capitibus (voluit scribere superioribus) in eodem libro Judic. 5, v. 11, in quo Vulgata ipsa illam assumit pro, narrare et celebrare, quàm sic veritè: Ibi narrentur justitie Domini.* Hebræica versio significare posset: *Ibi narrentur justitias Domini, et utroque sensu non hic adest præpositio.* Sed hujus verbi sensus adhuc sat incertus est in ipso textu, cum Septuaginta aliud ipsum significare voluerint scilicet: *Ibi dabant*

*justitias, quòd וַיְנַרְרֵנּוּ, narrare, figuram habet וַיְנַרְרֵנּוּ, significantis dare et pariter וַיְנַרְרֵנּוּ significantis lamentari. Notum, pro quo *ploraverit filia Israel per duos menses*, potuit reipsa eiere adhuc earum *lacrymas quatuor anni diebus, ex quo absolutum fuit; sique consecratio filia Jephthe annis earum laudibus celebrari meruerit, quantò magis ejus immolatio digna fuit quæ quotannis fieret lacrymarum causa!* Sed quocumque modo obscurissimam expressionem explanare voluerint, nihil inde contrâ *immolationem* concludi potest, quæ ceterum statuitur *ex sensu naturali textûs, et agnita fuit, non tantùm ab antiquis doctoribus et à sanctis Patribus hebræicæ linguæ rudibus, imò verò ab his qui, hujus sermonis scientes, textum sacrum in ingenito sermone studiosè legerunt, ab Origene, à S. Hieronymo, apud Judæos etiam à Josepho admissa est.**

Nati anno mundi	Ante Christum tempora
Juda	2249 1735.
Phares et Zara.	2288 1716.
Esrôn filius Phares.	
Aram.	
Aminadab.	
Nahasson.	
Salmon qui ducit Rahab.	2355. 1451.
Booz.	
Obed.	
Jesse vel Isai.	2919. 1085.
David.	

Inde concludit D. Calmet, « interponi nuptiis Salmon et nativitati Davidis 566 annos. » Abbas de Vence hanc hypothesim impugnat. D. Calmet, inquit, omnia promiscue de hoc puncto chronologiæ, quàm scripsit in Præfatione in librum Ruth 566 annos interfluxisse nuptias inter Salmonem cum Rahab, Davidisque nativitatem. Hæc ita se ferre debent, si has nuptias assignes anno 2235, ut voluit ille scriptor, errore quem non attentione facti admisisset. In Commentario quippe de secundo capite Ruth, v. 4, novâ supputatione priorem diluit.

Hæc est nova supputatio D. Calmet: « Legimus, inquit post ea, quòd Booz filius fuerit Salmon, et nepos Nahasson. Sed sunt qui dubitant filium fuisse immediatum Nahasson, et creduntque hoc loco generationes omitti in textu aliquot: contendunt nimio intervallo separari temporis; Salmon, virum Rahab, et Booz, patrem Obed et avum Jesse, ut intersit tantùm una generatio. Ex introitu Israelitarum in terram Chanaan ad natum Davidem, 566 annos computes. Atqui, et quomodò hoc intervallum replevisset quatuor viri, Salmon, Booz, Obed, Jesse vel Isai, pater Davidis? Non aliter futeiri potest hæc hypothesi, quàm si unusquisque ætate provecitissimus generit, plusquàm centenarius vixerit, quod hæc ætate insolitum, præserim plures in unâ familiâ exitisse rarissimum. Quâ de causâ sunt qui tres nomine Booz agnoscant, unum Salmon filium, patrem alterius Booz, ex quo genitus supradictus Booz fuisse. Ut verò temerè duo Booz in genealogiâ Davidis inseruntur, nulla est inserendi necessitas. Insolitum esse fatemur tunc, forsân ex hoc tempore, sed certè minus quàm nunc, quatuor numerare in familiâ unâ tot annis viventes, sibi que succedentes; sed nil hic impossibile est, Salmon,

natus 106 annis potuit generare Booz 70 annis post introductos Israelitas in terram promissam. Booz fortè centenarius genuit Obed, qui ætate simili natus, genuit Isai, qui et ipse centenarius genuit David. 66 anni Salomon, 100 tribuit Booz, Obed et Isai 566 annos implent ex introitu Israelitarum in terram Chanaan, ad natalitia Davidis elapsos.

Libenter expetremus à legentibus an verè hæc supputatio priorem deleat; eadem nobis, et omninò congrua videtur intrinsecis. Fortassè Abbas de Vence hic contradictionem reipsa non existentem suspicari potuit, ex eo quòd D. Calmet assignaverit nuptias Salmonem cum Rahab, temporibus quibus Israelitæ terram promissam introierunt, in primâ versione, et nativitatem Booz in secundâ ad septuaginta post annos adscribit. Quæ conciliare asperum sanè esse potest, sed in capite, nil hic contradictionem sapit; difficillimè forsân opinarem tantum intervallum fluxisse inter nuptias Salmonem et natalitia Booz; sed D. Calmet supponit omnes hos Patriarchas genuisse quàm centenarii essent.

Quæ quàm ita sint, abbas de Vence nondum hanc admittit supputationem, cui substitui vult aliam. Contendit, nuptias Salmonem cum Rahab locum habuisse 46 annis post ingressos in terram promissionis Israelitas. « Annuncerandi sunt, inquit, 518 anni tantùm (dicendum est 520) inter nuptias Salmonem cum Rahab et natalitia Davidis; sunt enim qui propugnent Salmonem non nupsisse Rahab, nisi elapsis 46 annis ex quo speculatores domi accepisset. Dicitur tredecim tantùm annis nata quàm legati ad eam venerunt; et quomodò hoc intervallum replevisset quatuor contractis nuptiis, sexagenaria Booz pepererit. » Ex nativitate Booz (uno post nuptias Salmonem anno), supersunt adhuc 519 anni quibus distat nativitas Davidis. Quos ut impleamus, nullis aliis adjunctis, quàm quas memorant Scripture, personis, hoc modo supputatio fieri potest:

Booz centum et sex annis natus esse potuit quàm genuit Obed.	106
Eadem ætate provecus dici potest Obed quàm genuit Jesse aut Isai.	106
Jesse centum et septem potest natus fuisse quàm genuit David.	107
In toto	319
Qui summa si addantur 47 anni qui effluxerunt ex quo Rahab excep-	

IN GENEALOGIAM DAVIDIS

Dissertatio (1).

Genealogia Davidis scripta est in libro Ruth, in primo Paralipomenon libro, in S. Matthæi et S. Lucæ Evangeliiis. In his quatuor textibus, eadem occurrit difficultas, scilicet, generationum numerus minor videtur quàm ut intervallum 566 annorum expleat, qui inter Israelitarum ingressum in terram promissam Davidisque nativitatem effluerunt.

Reipsa dicitur quòd *Salmon genuit Booz de Rahab, Booz autem genuit Obed de Ruth, Obed genuit Jesse vel Isai, et Jesse, idem ac Isai, genuit David.* Quatuor tantùm generationes exponuntur.

Alimunde dicitur templum fundatum fuisse à Salomone quarto regni sui anno, 480 annis post egressum Israel de Ægypto. Alio loco legitur David triginta annis natum regnum suscepisse, posteaque quadraginta annis regnavisse. Septuaginta ergo vixit annis. Recidas ex 480 annis, 40 annos quibus desertum perambulaverunt Israelitæ, 70 vitæ totius Davidis, et quatuor primos regni Salomonis, quod in toto dat 114; reliquum erit 566, quod indicabit quot

(1) Auctore Rondeto.

anni ex introitu Israelitarum in terram promissam, ad nativitatem Davidis effluerint. Spatium tantum complebant sufficienter quatuor generationes?

Non in Ægypto demorati sunt Israelitæ diutius quàm 215 annis. Prædictum fuerat inde evasuros fore in quartâ generatione; et reverà, interdum quatuor generationes vivere, in familiâ Levi has annotare est: 1. Amram. 2. Aaron. 3. Eleazar. 4. Phinees; et in familiâ Judæ distinguas: 1. Esron. 2. Aram. 3. Aminadab. 4. Nahasson. Nova invaluit generatio per 40 annos quibus perambulaverunt Israelitæ in deserto. Tum natus est in familiâ Levi Abiæ, in familiâ Judæ Salmon. Verisimilene duces non amplius quàm quatuor generationes subsequentes annos 566 emensas fuisse? Familia Levi septem interdum numerat. Annon verisimile esset familiam Judæ ad quatuor tantùm restrictam esse? Hic est difficultatis nodus.

Eecè primò submittimus genealogiam Davidis, ex D. Calmet translata et Præfatione ejus in librum Ruth.

rit legatos, usque ad notivitatem Booz. 47

Ex missis legatis, ad natalitia Davidis, fiet ut effluerint 566 anni. 566

Ille verò abbas de Venecia sibi ipsi ambagem obijcit, quòd tredecim annorum natam asserit Rahab cum speculatores exeperit, et sexagenaria generit Booz. Illud, inquit, arduum creditur videtur; eo enim modo Scriptura sacra mentionem facit Rahab, tempore quo domum ejus speculatores adiere in Jericho, et ut vix credibile sit eam tunc tredecim tantum annorum provecam fuisse, nec nisi summa necessitate coacti, recognoscere mus et sexagenariam peperisse Booz, quem genuit de Salmon; quibus ambagibus ut se extricaret, multi auctores asseruerunt Rahab, et uxorem Salmonis, filiam vel neptem fuisse Rahab, quæ speculatores ingressos terram et promissionis exeperat. Sed, subijcit abbas de Venecia, divinantur, aut potius effingunt quod nullum in sacrosanctis Scripturis vestigium reliquit.

Quod sibi obijcit ipse abbas de Venecia contra supputationem suam, acrius adhuc secundam impugnat supputationem D. Calmet. Si enim Salmon genuit Booz de Rahab solum elapsis 70 annis postquam ingressi fuerint Israelitæ terram promissionis, quam atatem tribuimus Rahab? Etiam si nata tredecim tantum annorum excepisset speculatores, nunc 79 annos tribuere necesse esset parienti Booz.

Sed minus utilis proorsis esse potest hæc sententia, quæ 80 aut 60 annos Rahab opinatur tunc temporis natam fuisse, et longè post introductos in terram promissionis Israelitas, nuptias Salmonis et natalitia Booz differt: unde locum suspensum dicendi forsam impugnari priorem D. Calmet supputationem ab abbate de Venecia non tanto iudicio, quanto putavit.

Fortassè etiam inutile erit aut non omninò necessarium centenarios et amplius facere Salmon, Booz, Obed, Jesse, quum generant. D. Calmet ipse agnovit in Scripturâ sacrâ non semper immediatam esse generationum seriem. Videre est, inquit, in Esdrâ generationes tales mutilatas, et in S. Mattheo aliquid desideratur in genealogiâ Jesu Christi; dicit enim S. Mattheus: *Joram autem genuit Oziam, et à Davide ad captivitatem Babiloniam, generationes tantum quatuordecim numerat.* Sed certissimum est quòd Joram atavus tantum fuerit Ozie; Joram genuit Ochosiam, Ochosias genuit Joas; Joas ge-

nuit Amasiam, Amasias genuit Oziam. Inde sequitur à Davide ad captivitatem, inter fuisse septemdecim generationes quas S. Mattheus intra quatuordecim coeret; ut et generationes excidit ex Abrahamo ad Davidem, et ex captivitate ad Jesum-Christum.

Atqui, si constet plurimas omitti in genealogiâ Jesu Christi generationes, cur non omisissæ fuerint in genealogiâ Davidis? Ceterum, propterea non cogemur plurimos Booz admittere; apparet etiam non hic omissioni locum fuisse. Salmon, filius Nahasson, coævus fuit Rahab, quæ excepta in Jericho speculatores; nec locus est cur supponeretur, aliam quam Rahab illam uxorem duxisse. Atqui Scripturæ asserunt quòd Salmon genuit Booz de Rahab, ut et affirmant Booz genuisse Obed de Ruth, quod inducit Booz, patrem Obed, filium immediatè fuisse Salmonis et Rahab, ut Obed immediatè ex Booz et Ruth descendebat. Si ergo omitti aliquot generationes supponendum esset, non omissio alibi esset quam inter Obed et Jesse; ut enim certum est Obed immediatè processisse de Booz, certum etiam est Jesse, qui idem est ac Isai, immediatè filium habuisse Davidem. Sed non æquâ certitudine affirmaretur Obed patrem fuisse immediatè Jesse. Bevera, in libro Ruth scriptum est de Obed: *Hic est pater Isai, patris David; sed Hebræi inter patrem et avum non distinguunt, ita ut hæc voce significari simpliciter posset, Isai, patrem Davidis, descendere ab Obed; non nescio in eodem libro dici: Obed genuit Isai; sed apud Hebræos, vox genuit, non immediatam generationem supponit, siquidem, ut motu vidimus, S. Mattheus dicit: Joram autem genuit Oziam, qui tamen Joram atavus fuit tantum Ozie. Obed ergo posset etiam atavus esse solum Isai vel Jesse, et ex collatis genealogiis Davidis et familie Levi, ita reipsa fuisse, suspicandi locus est.*

Sacrosanctæ Scripturæ quinque lineas exponunt familie Levi, ex Levi ad Davidis tempora ordinatas, et ex his quinque lineis, hæc tredecim, illæ quatuordecim generationes numerant, omissa etiam Levi; atqui Juda, ex quo descendit David, frater erat Levi; non temerè ergo conjici potest ex Juda ad Davidem identidem tredecim aut quatuordecim generationes interfuisse, omissa etiam Judâ. Quòd si tamen insertas solum Scripturis generationes admittamus, decem tantum invenimus. Suspiciandi ergo locus est omissas fuisse in hæc generationum serie tres aut quatuor,

itâ ut apprinè Obed fuerit tantum atavus Jesse. In conspectu paralleli solum hic inscribimus sacerdotalem Eleazaris, ex Levi descendentem, simul et regiam lineam de Judâ exortam.

LINEA SACERDOTALIS.

LEVI.

1. Caath.	1. Phares.
2. Amram.	2. Esron.
3. Aaron.	3. Aram.
4. Eleazar.	4. Aminadab.
5. Phinees.	5. Nahasson.
6. Abiseu.	6. Salmon.
7. Bocci.	7. Booz de Rahab.
8. Ozi.	8. Obed de Ruth.
9. Zarahias coævus 9.	9. Heli.
10. Marathoth.	10.
11. Anarias.	11.
12. Achitob.	12. Isai vel Jesse.
13. Sadoc coævus.	13. David.

LINEA REGIA.

JUDA.

R. P. Houbigant, expenso illo chronologiæ puncto, in fine sententiæ adhæsit aliquot deficere in genealogiâ Davidis generationes; sed latius progressus, in ipsi sacrosanctis libris vestigia dignoscenda credidit duarum generationum in hoc intervallo omissarum; unam agnoscendam inter Nahasson et Salmon, aliam inter Booz et Obed. Audiamus et perpendamus ejus argumenta. Hic ergo doctissimus interpres animadvertit in genealogiâ Davidis, libro Ruth, capite 3 (scribendum est 4), v. 20, legi in hebraicâ versione: *« Nahasson genuit Salma »* et propè, v. 21, *« Salmon genuit Booz. »* Primò excogitaverat per errorem amanuensensis Salma fuisse inscriptum versiculo 20, pro Salmon, ut legere est in versiculo 21; sed consideratis rebus, maluit sibi fugere non in hoc errasse amanuensens, quòd nomen pro alio inscripserit, sed quòd lineam omiserit quâ indicari debuit connectio et relatio duorum nominum. Conjecturis motus est ad legendum in primitivo textu: *« Nahasson genuit Salma, Salma, genuit Salmon, Salmon genuit Booz. »* Sic genealogia Davidis accrescit totâ generatione unâ. Fatetur nec Septuaginta, nec Vulgatam legere Salma, sed Salmon. Reputat Vulgatam in hoc tantum modo Septuaginta esse secutam, et inopportunè Septuaginta hebraicam versionem emendavisse, scribendo Salmon pro Salma. Crediderunt mendum hic esse, nec suspicati sunt defectum hujus phrasæ, quæ duo nomina colligabat. R. P. Houbigant annotat duo nomina in Chaldaeo distingui luculentè

modo, ac in hebræo. Pro *Salma* שלמה per *sin* et *he*, Chaldaeus scribit שלמה, *Salma*, per *sa-mech* et *aleph*; dein servat nomen שלמה, *Salmon* ut in hebræo datur. Doctissimus interpres inde concipit duos non eosdemque homines existisse quorum unus alterius pater fuit; sicque generationis unius vestigiis insistit.

De secundâ, animadvertit eodem capite Ruth, v. 17, memorari filium Booz natum de Ruth; sic legitur: *« Nominaverunt eum viena mulieres dicentes: Natus est filius Noemi, et nominaverunt eum Obed. »* Si quæras, ait interpres, causam nominis hujus, non facile eam invenies: *Obed* hebraicè significat servum vel aratorem, servientem vel arantem. Quid illud refert ad lætitiâ plaususque mulierum quæ undique concinunt: *Natus est filius Noemi? Quicumque non rudis est librorum sacrorum lectionis, nunquam affirmabit sic filium Ruth nominatum fuisse, sine consilio et inconsideratè. Quum dantur sic nomina, non vana sonant, sed quædam rei respondentia. Mulieres, diceudo: Natus est filius Noemi, significant: Noemi non sine posteris erit; durabit et non deficiet domus ejus; utique nomen Obed huic ideæ nequaquam respondet, verisimiliter, pergit P. Houbigant, filius Ruth alter vocatus est; duæ etiam sunt personæ, nec Obed filius, sed nepos fuit Booz per Ruth.*

Quis ergo filius erit Booz, quo nomine appellatus? Hoc à se querit hic interpres. Etsi, ait, duas quæstiones illas resolvere nequirem, non minus vera conjectisse crederem negando filium Ruth vocatum fuisse Obed, quum nulla detegatur causa cur illæ mulieres filium Ruth hoc nomine appellaverint. Sed si ad coniciendum unquam impelli licet, certissimè hecbit quum, in casu præsentis, si inter Obed et Davidem tres solum sunt generationes, res omninò incredibilis exoritur, scilicet, in eadem familia, tres, qui caput fuerunt, viri, Booz, Obed et Isai subsecuti sint, generantes centesimo et vigesimo circiter anno: hæc ergo, inquit, conjecturis attingimus.

Salomon, eretis ante templum duabus columnis, unam appellavit Booz, nomen commemorans, ut videtur, Booz, unus ex suis avis; aliteram Jachin, absque dubio, de nomine adhuc avorum unus, quæ nomina prorsus maxime congrua erant, significante Booz, in *firmitudine*, et Jachin, *stabit aut stare* faciet. Sic, Salomon, columnas nomine duorum proavorum suorum distinguendo, rem ipsam exprimebat, scilicet

columnarum solidam molem. Si has appellando, firmitatem solum respexisset columnarum, nec atavorum aliquot in mente habuisset, non hoc nomen indidisset, sed unam vocavisset *Oz*, firmitatem, potius quam *Booz*, cum firmitate. Itaque, non immeritò concluderetur Salomonem sic vocando hanc columnam, alludere voluisse nomini Booz, ex quo stirpem ducebat. et sic eodem modo, commemoravisse aliquem ex avis suis, alteram nominando Jachin, Jachinque eundem filium esse Booz. Nomen enim Jachin aptissime congruebat filio Booz, ex eo quòd conjunctis patris et filii nominibus, daretur sensus ille: *In firmitate stabit, aut, stare faciet*, ita ut nomen filii quasi sequentia nominis patris foret; proptereaque vicinæ mulieres Noemi, puerum filium Ruth nominaverunt Jachin, quasi dixissent: « Hic stare faciet nomen et familiam patris. » Quem sensum præcisè expressit Salomon, ita ut facile crederetur Salomon voluisse, hæc duo nomina columnis affigendo, imitari mulieres vicinas Noemi, quippe quo vidente in familiâ suâ proximè successisse duos avos, nihil naturæ adversatur, si unam columnam Booz, aliam autem Jachin vocet; quâ de ratione Salomon unam è columnis vocavisset Jachin, non perciperetur, nisi adscriptos habuisset inter avos et unum Jachin et unum Booz.

Hic R. P. Houbigant obviam it objectioni quæ diduceretur ex eo quòd genealogia Davidis, in primo libro Paralipomenon, et in Evangelio S. Matthæi concordet cum genealogiâ libri Ruth; afferri posset etiam in testimonium S. Lucæ auctoritas, qui cum S. Matthæo convenit; ita ut non modò tribus, sed et quatuor auctoritatibus impugnentur hypotheses P. Houbigant, in genealogiam inducentis duas personas quatuor his textibus non adscriptas.

Cui respondet, generatim non mendum ideò justum evadere, quòd iteretur, et quòd constet textum unum alii exemplo transcriptum fuisse, priore non integro, deficere et posteriorum. Præcavet sibi expectandum fore, an omnia ab amanuensis in libro Ruth incidere pro crimine poterunt in auctorem Paralipomenon ipsum. Respondet, quòd posset auctor ille invenisse textum ipsum, integrum, et talem servavisse, et errorem libri Paralipomenon, ut in Ruth, amanuensium mendum esse potuisse; sed ingerit auctorem ipsum Paralipomenon potuisse invenire textum libri Ruth jam mutilatum, et transcripsisse, ejus corrigendi curâ neglectâ.

Hic animadvertendum est, quòd notare negligit P. Houbigant; scilicet, in genealogiâ Paralipomenon non inveniri nomen Salmon, sed solum Salma, in Hebræo et Vulgata. Hæc semel tantum eum nominat: *Nahasson quoque genuit Salma, de quo ortus est Booz*. Bis nominat eum hebraica versio: *Nahasson autem genuit Salma, Salma autem genuit Booz*, hinc per *aleph* scribitur. Contrâ, versio Septuaginta legit, ut liber Ruth: *Nahasson autem genuit Salmon; Salmon autem genuit Booz*; confusus est ergo promiscuè *Salma* per *he*, cum *Salma* per *aleph*, et uterque cum *Salmon*. R. P. Houbigant non tres, sed saltem duas personas in hebræa versione libri Ruth distinguenda contendit, opinaturque textui huic libri Ruth detractum aliquid fuisse antequam auctor Paralipomenon illum transcriberet, qui qualem suo tempore acceperat, retulit et transcripsit.

Hanc hypothesim confirmari posse putat genealogiâ Domini nostri secundum S. Matthæum, in quâ Evangelista tantummodò numerat à Davide ad captivitatem Babylonis *quatuordecim* generationes, dum *Reges septemdecim* adscribant. Supponit à S. Matthæo transcriptam genealogiam imperfectam, tribus generationibus destitutam; indeque concludit quòd Esdras, auctor reputatus Paralipomenon identidem potuisset genealogiam transcribere duobus orbam generationibus.

Non libenter forsân admittetur transcriptam esse imperfectam à S. Matthæo genealogiam; nam videtur consilio satis indicato redegissee tres hujus genealogiæ partes in quatuordecim per unamquæque generatione, suppressâ generatione quam jussit S. Spiritus, quo afflante scripsit.

P. Houbigant dein aggreditur demonstrare quâ ratione genealogia Davidis à S. Matthæo relata, quadret cum suâ hypothesi generationum duarum ab amanuensibus in libro Ruth omissarum, quâ occasione notat primò, *quatuordecim* generationibus inscriptis à S. Matthæo à Davide ad captivitatem Babylonis, non habitis ut discordibus *septemdecim* scribere debuit *octo et decem* que inveniuntur in libris Regum, similiter et tres generationes quas inter Nahasson et Jesse inserit, non pugnare cum quinque generationibus quæ in hoc intervallo inesse videntur.

Dices adhuc, pergit: Si Obed non filius sed nepos extitit Booz, inde errasse concludetur Esdras et S. Matthæum, credentes Obed non nepotem sed propriò filium Booz fuisse, tu

enim ipse, in notis tuis monuisti in genealogiis vocem *genuit*, strictè accipi, nomenque filii propriè dictum filium significare.

Doctissimus interpres respondet non se scripti ponere; quòd conciliare aggreditur cum suâ hypothesi. Iniquè, inquit, inde concluderent errasse Esdras et S. Matthæum, nisi concluderetur etiam evangelistam scribentem, *Joram genuit Oziam*, falsò credidisse Oziam filium esse *Joram*, cujus nec filius, nec nepos, sed potius abnepos (aut potius adhuc abnepotis filius; nam *Joram* genuit *Ochosiam*; *Ochosias* Joam; *Joas* Amaziam; *Amasis* Oziam). Eadem ratione concludendum esset scribentem: *Josias* genuit *Jechoniam*, credidisse *Jechoniam* filium *Josias*, cujus tantum fuit nepos, utpotè natus de *Joachim*, filio *Josias*: S. Matthæus tres illas neglexit generationes (dicendum fuit *quatuor*), quòd indigitare voluit Christum auctorem habere Davidem, quòd absque dubio certissimum evadere, neglectis etiam generationibus aliquot. Quòd non diluit, ait, sæpius in notis assertum à nobis, scilicet, in genealogiis vocem *filii* proprio sensu accipiendam esse; nam, quamvis vox, *genuit*, in genealogiâ quâ usus est S. Matthæus, assumi videatur pro filio qui tum nepos, tum abnepos, et melius abnepotis filius, non propriè filius erat, attamen constat strictè accipi in hæc generatione vocem, *genuit*, quia nonnisi quatuordecim ibi generationes numerantur à Davide ad captivitatem in Babylone; nam septemdecim scribendæ fuissent (vel etiam octo et decem), si vox, *genuit*, tum nepotem, tum abnepotem indicaret, ut per hoc moneretur vocem hanc, *genuit*, aliquot in locis latiore sensu accipiendam esse. Quòd ergo tantum quatuordecim generationes assignentur, jam patet vocem, *genuit*, esse accipiendam de patre generante filium, non de avo generante nepotem, nec de atavo generante abnepotem (aut potius de tritavo generante abnepotis filium). Sed vidimus, salvâ verbi, *genuit*, propriâ significatione, nihilominus duas (scribere debuisset *tres*) generationes interesse à *Joram* ad *Oziam*, unamque inter *Josiam* et *Jechoniam*. Quo consilio hæc omitti poterant? Non nostrum est, ait P. Houbigant, istud explanare; tantum concludimus quòd, ex omissis tribus (scribendum *quatuor*) generationibus in illâ genealogiâ, cum non sepe errorum desponderet evangelistam, eadem ratione non dici potest in errore inductus per genealogiam Ruth, nec quòd scripsit: *Nahasson genuit Salmon*, quamquam *Nahasson* inter et *Salmon*

inveniat *Salma*, nec quòd scripsit: *Booz genuit Obed*, quamvis inter *Booz* et *Obed* reperiat *Jachin*.

Esse possunt, qui fateantur hæc omnia; si planè argumentis demonstrarent, non minus momenti habere quàm omisso *Joachim* inter *Josiam* et *Jechoniam*, et trium regum inter *Joram* et *Oziam*; sed lateri non pariter poterunt, duplici hoc casu sensu suo proprio accipi *genuit*, à S. Matthæo scriptum. Manifestum est, primo in casu, relatione institutâ ex patre ad nepotem, in secundo, ex tritavo ad abnepotis filium, in utraque propositione, certissime *genuit* non indicare relationem patris ad filium propriè dictum; utque apparet, R. P. Houbigant rectius confessus esset, etiam in genealogiis vocem, *genuit*, sensu lato pro filiatione directâ, seu magis seu minus proximâ accipi, ut reverâ denominationes *patris et filii* intelliguntur indefinitè de omni gradu ascendente et descendente linea directâ.

Denique, P. Houbigant consilium inhi demonstrandi quâ ratione illæ quinque generationes *Salmon*, *Booz*, *Jachin*, *Obed* et *Isai* sullicere possint implendo 547 annorum intervallo, quos ex natalibus *Booz* numerat. Ab hoc differt supputatio 547 annorum à 566 annis à D. Calmet numeratis, quòd hic spatium supputet ex nuptiis *Salmon* et *Rahab*, dum P. Houbigant intervallo excipiat tantum ex tempore *parentis Rahab*, 20 annis post ingressum Israelitarum in terram promissionis. Ex 566 deductis 20, superest 546. Hic ergo adhuc annus differentiam facit, ex eo quòd D. Calmet excidat quatuor primos annos regni *Salomonis*, et P. Houbigant tres tantum annos deducat. Restituito uno anno, ut addatur 546 annis, 547 habebis. Quo præmissis, hæc est supputatio P. Houbigant.

Si 547 per 5 dividat, sequetur, æquali lance, quinque patres vel avos *Davidis* vix sexagenarios genuisse, duoque ex his, *Booz* scilicet et *Isai*, provectioni ætate quàm tres alios genuisse videntur, ut videre est, laudatâ Ruth à *Booz*, cap. 5, v. 10, quòd non *juvenes maritos* quaesierit; dein ex eo quòd scribitur in primo libro Regum, cap. 17, v. 12, *Isai esse senem et ætate provecum*, quàm filius ejus *David* vix pueritiam excederet. Speramus, concludi P. Houbigant, hunc explanandum modum genealogiæ lectoribus judicio præditis acceptorem fore quàm rationem ab omnibus adoptatam ex teris chronologistis, qui, temporum conciliandorum ambagibus implicati, necessariò tribuerunt tribus patriarchis, *Booz*, *Obed* et *Isai*,

quum genuerunt, tum 150, tum 120, tum alii centum annos.

Vidimus reipsa nos agnoscere cum P. Houbigant verisimiliter omissas fuisse in genealogiâ Davidis aliquot generationes. Quærendum nunc ergo superest, an deficienti duæ quas supponit tum inter Nahasson et Salmon, tum inter Booz et Obed, an verò deficient tres quas supposuimus Obed inter et Isai. His laboramus difficultatibus, quas lectoris iudicio submitimus.

Si admittatur Salma inter Nahasson et Salmon, removetur nimium Salmon. S. Mattheus dicit: *Salmon genuit Booz de Rahab*; unde concludi debet, Salmon et Rahab ferè ejusdem et temporis et ætatis fuisse, congruenterque annis pares, ut nuptias contraherent à quibus exortus est Booz. Et reverè, hæc ita se ferent, si Nahasson genuit Salmon, ut dicit Evangelista. Sed si credendum est cum P. Houbigant, quòd *Nahasson genuit Salma*, qui *Salma genuit postea Salmon*, tunc Salmon, utpotè solum nepos Nahasson, generatione totâ retroferretur, vivique natus invenitur, ingressus Israelitarum in Chanaanitidem tempore. Quæ ut facilius intelligantur, rursus exponenda est tabella parallelis generationum familiarum Judæ et Levi.

Familia Sacerdotalis,		Familia Regia,	
Levi.	Juda.		
Caath.	Phares.		
Amram.	Esrone.		
Aaron.	Aram.		
Eleazar.	Aminadab.		
Phinees.	Nahasson.		
Abisue.	Salmon.		

Aaron natus erat 125 annis, quum obit in fine 40 annorum perambulationis Israelitarum in deserto, eo circiter tempore quo introierunt terram promissionis. Eleazar, filius ejus nonaginta, Phinees, sexaginta, Abisue triginta annos habere poterant; vivique huic infantem tenerimæ ætatis esse poterant.

Aram ergo, coævus Aaronis ut hic 120, Aminadab 90, Nahasson 60, Salmon 50 annos habere poterunt, quæ ætate iste potuit uxorem ducere Rahab, in ingressu in terram promissionis.

Quòd si contra autè Salmonem collocet Salma, videbis vix triginta annos Salma habere potuisse, et Salmon nondum natum esse potuisse. Credendum putes servatam esse Rahab quæ nuberet postea, infante vixdum in lucem prodito? Cui objecto majus pondus dabitur, si reputes quòd Phares natus fuerit de Judâ ex Thamar nuru suâ, ita ut, quamvis directè filius fuerit Judæ nihilominus æquiparandus sit

nepoti ejus per Thamar, quod unâ generatione removet omnes quos habuit posteros. Fatetur non procul esse removendos, siquidem Nahasson jam quadraginta antea annis principibus Israel annumeraretur. Indè tamen evenit ut Nahasson, coævus Phinees, adhuc adolescere debuisset quum Aaron, coævus Aram, 85 haberet annos, et consequenter 40 annis post, filium ejus ipsum adhuc ætate non protractum esse debuisse; siquæ supponis hunc filium esse Salma, inde tamen fluat vix Salmon in lucem prodissè.

Insuper, si admittatur Jachin inter Booz et Obed, hoc supponet immutationem in textu conspiciam et in duplici loco libri Ruth. Legitur enim: Vicinæ Noemi nomen dederunt puero dicentes: Natus est filius Noemi, et nominaverunt eum Obed, qui fuit pater Jesse, qui fuit David. Esset porro supponendum in principio lectum fuisse: Et nominaverunt eum Jachin, qui fuit pater Obed, qui fuit Jesse, qui fuit David. Rectène intelligitur hæc lectionem fontem esse lectionis nostræ? Sicne menda committant amanuenses? Omissio nomine Jachin, translulerunt nomen Obed, neglectâ iteratione vocis *patris*? Hæcne ingenè facta videntur? Sacer scriptor deinde recipit genealogiam Davidis ex Phares, et illâ exhaustâ, dicit: *Booz genuit Obed, Obed genuit Jesse*. Oporteret ergo supponi scriptum fuisse: *Booz genuit Jachin, Jachin genuit Obed, Obed genuit Jesse*. Supponimus adulterato primo textu, dein adulterato fuisse secundum; sed instamus, quærentes an adulteratio prioris tam facilis fuerit quàm adulteratio posterioris.

R. P. Houbigant acris commoratur in difficultate percipiendæ applicationis quæ nomini Obed posset affigi. Nùm impossibile esset hæc determinationem sensu proprio explanare? P. Houbigant viamne rectissimam inuit ut ad id perveniret? Obed, quod ille interpretes expressit per, *serviens*, aut, *arans*, non significat, *arans*, nisi jungatur voci, *terram*, tuncque etiam non significat, *arans terram*, sed, *terre cultor*, ita ut proprio sensu Obed significet, *serviens*, vel, *colens*. Quid ergo filius ille quem Ruth peperit, facturus adventit? Venit, ut directis verbis mulieres dicunt r. 15, ut sit *consolatio Noemi et columen senectutis ejus*. Venit, ipsi officia collaturus quæ filio pertineant, *serviens*. Dicunt ergo mulieres: Natus est filius Noemi; et per consequentiam appellat eum Obed, id est, bonus et fidelis servus, qui avam suam Noemi debitis sublevabit officiis, quæ sperare potest: OBED, *serviens*. Quâ interpretatione satisfieri

nisi credatur, ex eo quòd cogitationem istarum mulierum detegere non liceat, sequeturne à nobis supponendam esse in textu adulterationem ad eam naturæ contrariam, quâ non modò quadam verâ omittentur, sed etiam necessario cætera transferri deberent?

Ex similitudine nominis Booz cum nomine indulto à Salomone uni è columnis templi quod extruxerat, suspicari voluerunt nomen Jachin, alii columnæ datum, posse identidem avorum Salomonis uni convenisse. Fatetur P. Houbigant non à se prætentam inventionem provenire, sed ab uno ex amicis suis ex quo hæc excepit. Locus est timendus ne hic amicitie præjudicio motus sibi ipse illuserit, nec viderit primæ datum esse nomen Jachin, quæ ad dexteram stabat; secundæ autem quæ ad sinistram, Booz, Booz tamen pater fuit hujus filii qui nominatus esse Jachin supponitur: Credibile est Salomonem, alludendo horum virorum nominibus, patris nomen nomini filii post posuisse? Nomen magis verisimile est, nullo Jachin inter avos Salomonis inscripto, nomina Jachin et Booz indita columnis duobus, non ad avos regis referri?

P. Houbigant evidenter errorem admisit supputando 547 annos, quum suâ utitur hypothese. Nam, partu Rahab dilato usque ad 20 annos post introitum Israelitarum in terram promissionis, admittatur vel non hic Salma, quem inter Nahasson et Salmon, utilitatem quam ex hæc generatione percipere voluit disperdit. Nihil immutat in difficultatis objecto, ex quo non reponit retrò partum Rahab. Partus illius filius est Booz. Booz ergo semper 20 annis natus erit post ingressos Israelitas in Chanaanitidem, semperque 547 anni implendi supererunt à nativitate Booz ad natalitiam Davidis. Illi ergo 547 anni non spargentur in quinque prætenso patriarchas, Salmon, Booz, Jachin, Obed et Isai. Illi ergo patriarchas non septuagenarii, sed octogenerii nonagenarii que genuerint, non magni proficiet ille Jachin, nec utilitatis solidæ erit, siquidem, ut vidimus, fundamento arenoso ad eum nitatur.

Quòd si istud, *genuit*, strictè accipiatur oportet, præsertim locus erit quum patrem simul commemorat et matrem. S. Mattheus, quum dicit: *Salmon autem genuit Booz de Rahab*, significat utriusque immediate Booz filium fuisse; pariter quum scribit: *Booz autem genuit Obed ex Ruth*, concludendum significat quòd immediatè processerit Obed de utroque; item, quum dicit: *Duxit autem rex genuit Salomonem ex eâ quæ fuit*

Urice, certissimè filium immediatè indicat utriusque fuisse Salomonem.

Non hic locus est inserendi Jachin inter Booz et Obed; Salma autem quem admittere possemus ante Salmon, nihil nobis proficiet, siquidem solum Salmon generationem retroferret, et consequenter ejus cum Rahab nuptias, quod nedum ambigibus nos extricaret, ipsas contra multiplicaret, retrolatâ cognatione quæ proxima esse debuit temporis introitum Israelitarum in Chanaanitidem; s'cè nil interest nostri, admittatur Salma vel Jachin, quòd Salma cognationem Salmon retrofert, et Jachin expressis verbis adversatur S. Mattheo: *Booz autem genuit Obed ex Ruth*.

Non idem dicetur de loco in quo asserit S. Mattheus: *Joram autem genuit Oziam*. Ille matrem omittit, et constat historicè non hic agi de genealogiâ immediatâ, et Joram genuit Oziam, et Pater fuit ejus, quia ab eo originem traxit Ozias, sed quartâ tantum generatione. Nihil ergo obstat quâ idem censetur, eodem dicente Evangelistâ: *Obed autem genuit Jesse*. Ex quo magnopere distet Obed à Jesse, locus esse potest concludendi non generationem immediatam assignari, et Obed genuit Jesse, et Pater ejus fuit, cum ex eo Jesse originem duxerit, sed quartâ vel tertiâ generatione.

Tunc ingenue textus explanatur libri Ruth: *Dixerunt mulieres: Natus est filius Noemi, et nominaverunt Obed; is fuit pater Isai, qui fuit pater Davidis*. Aut ex eo descendit Isai, de quo natus est David.

Regrèditur historicæ scriptor ad avos Obed ex Phares, dicendo: Ha sunt generationes Phares: *Phares genuit Esron; Esron autem genuit Aram; Aram autem genuit Aminadab; Aminadab autem genuit Nahasson; Nahasson autem genuit Salmon; Salmon autem genuit Booz; Booz autem genuit Obed; Obed autem genuit Isai; Isai autem genuit Davidem*. Persequitur hæcque genealogiam, immediatè et rectissimè cognitis generationibus insistens à Phares ad Obed: quumque ad Obed pervenit, pro quo librum scripsit, non necit quid modò fecerit; ergo ab Obed rectè transit ad Isai neglectis generationibus intermixtis, quæ minoris momenti sunt, et aliunde satis evidenter se ponit debent, pro longissimo quo Obed ab Isai distat intervallo.

Si ergo omissa fuerint, ut verisimillimum est, in hæc genealogiâ generationes, non alibi fiet quàm inter Obed et Isai.

(Translat. ex Bibl. de Venet. Edit. 1828-1829.)

INSTRUCTIONES ET MYSTERIA QUÆ IN LIBRO JUDICUM CONTINENTUR.

In hoc libro plurima Christiani invenire possunt à quibus rudimenta decerpant. Ex pœnâ Adonibeze discitur quàm æquo pondere peccatori pœnam peccati Deus æquiparet.

Hostes quos inter populum suum Deus superesse permittit, quàm utiles sint tentationes quarum ope servorum suorum fidelitatem experiatur, hosque sub manu suâ coercet, humilesque tenet, indigitant.

Inter populo missos à Deo liberatores, plenam spiritu Prophetarum quam effecerat, illustremque devictis hostibus populi sui quam reddiderat Deus, feminam videre est; ut inde pateat quàm debilibus aliquoties instrumentum maxima consilia sua Deus perficiat.

Ex sapientiâ quâ donat Deboram, ex virtute quâ Jabelem afflat, discas quid magni valeant et possint infirmissimi, quàm ipsis gratiam suam Spiritumque suum infundat.

Ex cantico à Deborâ cantato docentur ii quibus res bene succedunt, omnem Deo bonum exitum referendum esse, ad ipsumque totam reverti gloriam.

Ex Gedeone, signa expetente antequam populum Dei ducendum susceperet, edocemur quanti intersit ut vocationis divinæ certi fiamus, priusquam hujus operi manum admoveamus, præsertimque ut populi ejus saluti consulamus.

Paucissima cœpiti quibus hunc ducem Israel debellaturum hostes suos instruit, indicant quantum suæ gloriæ Deus præcaveat, superbiaque et tumori humano disjiciendo attendat, quàm hominem cogit ut nil ad propriam virtutem vel sapientiam referat, ex his que sola efficit sapientia virtusque divina.

Ex ratione quâ Deus Gedeoni notos facit eos quos debellandis Madianitis servaverit, Christiani discant, superandorum gratiâ demonum, qui ipsis regnum eorum extorquere aggressi sunt, mediocriter et in viâ terrenis esse utendum.

Arma quibus paucos electos milites munit Deus, modusque bellandi, Christi assellis indicant, non nisi elevat per preces voce, contritoque per sui macerationem corpore, in ipsos derivatura esse lumina gratiasque quibus indigent, hostilesque impetus frangendos.

Ex voto Jephthe excerptum, non nisi prudentissimè Deo esse votendum, ut reverà votum integerrimè adimpleri possit postea.

Ex Samsonis casu percipiant, vitandum feminarum commercium, quantoque ipsæ circumdant periculo hos etiam quos Deus virtute suâ potestateque accinxit: nulla Samsone, præter blanditias Dalile vincere possunt.

Ex eo quod dicitur de Michâ discimus in que nos præcipites det omni tempore malè intellecta religio, nec Dei legibus constanter aptata. Abusus omnes perturbatioque foedissima cultui divino irrepre solent, quàm ejus regulas quis aut ignoret, aut contemnat.

Indignè Micham Omnipotentis cultum cultui vanæ idolæ consociantem, meritò execramur. Sed cheu! Quot inter nos incauti scelus ante Deum admittunt, cujus illud nil nisi umbra fuit! Quot Deum et mammonam, Christum et Belial, pari cultu venerantur! Quot extrinseco habitu in Deum religiosi, intus idolo seculi, quod Deus detestatur, sacrificant!

(Translat. ex Bibl. de Venet.)

Jacobi Bonfrerii Præfatio IN LIBRUM RUTH.

Ruth appellatur libellus iste à materiâ quam continet; Ruth enim Moabitidis gesta qua-

tuor capitibus complectitur. Hujus libelli finis fuit explicare Davidis regis, atque ad eò et

Christi Domini prospiciam, quam et paucis libere hic in fine colligi à Pharez, Judæ filio usque ad ipsum Davidem: cum enim tota Scriptura Christum Dominum tanquàm finem spectet, per quem benedicendæ erant omnes gentes, voluit jam inde ab initio Deus symbolis, signis, figuris, prophetiis eum præmonstrare, generis seriem indicare, ut cum, cum advenisset, homines possent agnoscere. Paterna igitur linea Davidis et Christi fuit ex Abraham, Isaac, Jacob, Juda, et aliis, quarum generationum series in præcedentibus textitur, at inter avas et progenitricas Davidis et Christi non tantum venerunt Israelitides mulieres, sed etiam gentiles, cujusmodi fuit Rahab Chananea, et Ruth Moabitides antea quidem infideles, postea verò fideles, nimirum, ut ait Hieronymus, ut ostenderet Christus se ex peccatoribus non designatum nasci, qui ad delendum peccata venerat; addo etiam, ut jam inde tanto ante tempore gentium electionem præsignaret.

Est autem libellus hic quasi appendicula libri Judicum, unde ferè Hebræi librum Judicum cum libro Ruth unum eundemque faciunt, quemadmodum in præloquis sacrae

Scripturæ cap. 5, sect. 8, ostendimus. Et verò favet ratio; nam historia hæc Judicum tempore contigit, ut libri hujus initio disertè asseritur; unde quâ ratione præcedentes illæ historia à cap. 17 ad finem libri Judicum eodem Judicum libro comprehense sunt, quòd sub tempora Judicum contigerint, eadem planè ratione videtur hæc eodem libro comprehendi, vel quasi appendicula ei annexi. Est tamen et aliqua ratio cur à præcedente libro dividatur, quòd historia hæc Davidem et regum prosapiam respiciat, ob idque ad regum historiam quodammodò pertinere videatur, cui præmittitur, et ad quam quasi manu ducit. Et hæc fortè ratio est cur hic ab utroque libro divisus inter utrosque medius sit collocatus.

Libelli hujus scriptor à nonnullis censetur Ezechias rex, ab aliis Esdras, ab aliis denique Samuel. Incertum libri hujus esse autorem diximus in præloquis Scripturæ sacrae cap. 7, sect. 3, siquidem nullum est in ullam partem argumentum ad solidè quippiam asserendum; quia tamen melior scriptorum pars in Samuel inclinat, malum est nos in eundem inclinare. De tempore, quo hæc contigit historia, dicitur cap. 1, v. 1.

IN LIBRUM RUTH COMMENTARIUM.

CAPUT PRIMUM.

1. In diebus unius judicis, quando judices præerant, facta est fames in terrâ. Abiitque homo de Bethlehem Juda, ut peregrinaretur in regione Moabitude, cum uxore suâ ac duobus liberis.

2. Ipse vocabatur Elimelech, et uxor ejus Noemi; et duo filii, alter Mahalon et alter Chelion, Ephrathei de Bethlehem Juda. Ingressique regionem Moabitudem morabantur ibi.

3. Et mortuus est Elimelech maritus Noemi, remansitque ipsa cum filiis.

4. Qui acceperunt uxores Moabitidas, quarum una vocabatur Orpha, altera verò Ruth. Manseruntque ibi decemannis,

5. Et ambo mortui sunt, Mahalon videlicet et Chelion; remansitque mulier orbata duobus liberis ac marito.

6. Et surrexit ut in patriam pergeret,

CHAPITRE PREMIER.

1. Dans le temps où Israël était gouverné par des juges, il arriva, sous le gouvernement de l'un d'eux, une famine dans le pays, pendant laquelle un homme de Bethléhem, ville de Juda, s'en alla faire un voyage au pays des Moabites, avec sa femme et ses deux fils, pour y trouver de quoi subsister.

2. Cet homme s'appelait Elimelech, et sa femme Noëmi; l'un de ses fils s'appelait Mahalon, et l'autre Chelion, et ils étaient d'Ephraïma de Bethléhem de Juda. Étant donc venus au pays des Moabites, ils y demeurèrent.

3. Elimelech, mari de Noëmi, mourut quelque temps après; et elle demeura avec ses deux fils.

4. Qui prirent pour femmes des filles de Moab, dont l'une s'appelait Orpha, et l'autre Ruth. Après avoir passé dix ans en ce pays-là,

5. Ils moururent tous deux, savoir Mahalon et Chelion; et Noëmi demeura seule ayant perdu son mari et ses deux enfants.

6. Elle résolut donc de retourner en son